

er Barth zelf, cipiele tegen, dat hij „Gode van mystisch van ons be- (97).

„de eenheid d' (149). Hoe? kiezen tegen helijke kennis" aalisme van uit de natuur men aannam zich deze kijk rste belijdenis- inden met de „eigenaardig" talisme tus- natuurlijke Gods-

ntste gevallen, n op twee ge- zijn eerste deel het heden", ons strijdigheid n.l.) end; dat was, m van heel zijn

et in staat zal in het „nieuwe

e komen, men n de heden be- voorgedragen, brengen.

in het kerke- telkens weer essie geworden lling is tus- staat" geor- de kerk, die nt „van één nde geestelijke r zijde. Die dr Ubink — m wetten, voor de geheel, n.l. n deze plaats". Léven, waar- or dr U.'s oogen l tot ons zegt": den: „niemand

enlijke contrast- liepte kent van , zal hiervan een eth" nu bege- re daad van n groeiing, ja, loelating is er, t! En waar is tten en normen n de belijdenis)" (avondmaals- en? Zij bestaat ling. Zijn dilem- uiten de werke- ij) dan (precies de geschiedenis ing, de prijs- nt eigen gebrek ist het (begelei- or dr U. zoozeer n normen", „Ik rjpen mocht", in proza gezegd uitgeroepen kan sibboleth" durf ufeilbare leiding 0), nu — daar st, al denkt hij iormen en wel- wel behoort. le gaan.

K. S.

at", zou ik wille- ter ik nog blz. 120, ntwikkeling, die wij telijke menschen es n zou moeten leeren, maar te kunnen es . Maar andere ut- rin een uitspraak te men met Dordtsche

KUNST

bernummer van che „Boekbeoor- Zondagsschool, Zondagsschool- verlicht.

gaat een hoofd-

artikel vooraf van den redacteur, dat op uitnemende wijze een zeer belangrijke kwestie behandelt en daarom waard is onder de aandacht gebracht te worden van hen, die „De Zondagschool" niet lezen.

Het volgt hier vrijwel in zijn geheel.

Hedendaagsche Motieven voor Christelijke Kinderlectuur.

Het groot gewicht van goede lectuur als voedsel voor den geest behoeft te dezer plaatse geen nadere adstractie; immers, de slachtoffers van slechte boeken zijn in onze dagen legio. Lectuur betekent cultuur voor den geest. Daarom is de vraag: „Wat leest gij?" een vraag van intergeerend belang, wij de lectuur bij uitstek opvoedingsfactor is.

Deze vraag krijgt in den beangstigenden tijd, dien we beleven, dubbele kracht.

Wij leven in een tijd, waarin alles kraakt. Wat vroeger onwrikbaar stond als een paal, buigt en knapt thans als een riet. Dat is evenzeer economisch als religieus-ethisch waar. Hoe rijker de cultuur werd, wetenschappelijk en vooral technisch, des te armer werd de geest. Zoo lijdt de menschheid, ofschoon overladen tot het uiterste met alles en allerlei, op ellendige wijze honger. En met het merkwaardige verschijnsel, dat ondanks geweldige goudvoorraden, een groot deel van de wereld in stoffelijke zin honger lijdt, gaat ook op geestelijk gebied tegenwoordig hetzelfde verschijnsel gepaard: na de overheersching van het dorre en kille materialisme dat het en star alles in cijfers uitdrukte, heeft de wereld gegrepen naar de warmte van het mysticisme, en zoo is de wereld thans oververzadigd met allerlei occultisme, spiritisme, theosophie, religieus socialisme en religieus anarchisme, soefisme en christian-scientisme en desondanks gaat overal de wanhopige kreet van de geestelijk verhongereerden op.

Nu is het een voorrecht, als de hongerige en het voedsel alomtegenwoordig ontmoeten. Maar goud en zilver kunnen niet gegeten worden: hij heeft h r o o d nodig.

Wellicht is de geestelijke malaise nog veel ingrijpender dan de stoffelijke. En de oorzaak van de algemeene ellende ligt niet buiten, maar in den mensch. Alles leeft voor het uiterlijke, jaagt naar het uiterlijke. Daarvoor worden de kinderen „maatschappelijk afgericht". De moderne maatschappij is een monster geworden, een slakop, en de school een tyran. Het uitwendige verdringt overal het wezenlijke. Natuurlijk is dat met geen Zondagblad en met geen raadselrubrieken, met geen puzzles en xiffoos gebeuzel over voetbal en kwajongensstreken goed te maken. Het is een zeer benauwend verschijnsel, dat allerlei groote bladen het kind in het gevele komen, door alleen maar te geven wat het amuseert, dikwijls ten koste van onderwijzers en ouders, en wat het kind er op vlussen doet, om zijn naam voluit gedrukt te zien in de krant. De kinderlectuur draagt veelal het stempel van tijdsverdriftliteratuur.

Natuurlijk gunnen we onzen kinderen de ontspanning. Maar de levensstijf is te kostbaar en onze verantwoordelijkheid ten opzichte van het kind te groot, dan dat we met het verknoeien van dien kostbaren tijd zouden willen meedoen.

In het boek van Elizabeth Browning, getiteld „Aurora Leigh" lezen we letterlijk: „Wij eten klei bij handen vol, tot wij tot aan de keel toe vol zitten en de vuile kleur van de klei krijgen, van den grond, waarop we onszelf aan het voeden zijn". En dan volgt daar de opmerkelijke verklaring: „Het vraagt een ziel, om een lichaam in beweging te brengen. Het is onmogelijk, de menschen op een andere wijze waarschijnlijk te bereiken, dan door hun zielen heen. De ziel is de weg. Christus zelf kon de menschen niet anders redden dan door vat te krijgen op hun zielen".

Daargelaten, dat wij deze gedachte allicht eenigszins anders zouden formuleeren, de waarheid, die erin wordt uitgedrukt staat ook voor ons vast. Vandaar de groote verantwoordelijkheid van den Christen-auteur. En vooral van den Christen-kinderschrijver. Want aan een goed kinderboek is in vele opzichten nog meer behoefte dan aan een goed boek voor volwassenen. Destijds schreef de medewerker van de Letterkundige rubriek van „De Standaard" zeer terecht: „Schrijven voor kinderen is een kunst. Wij hebben wel eens gehoord van een kinder-schrijver, die „kinderboekjes" ontwerpen toch eigenlijk wel wat „min" vond en meende ook een auteur voor „groote menschen" te moeten worden. Zonderling misverstand! Een goed kinderboek is niet van minder verdienste of betekenis, dan een litterarisch werk voor ontwikkelden. Wie een goed kinderboek schrijven kan, kan het ook wel voor volwassenen. Het omgekeerde is op verre na niet waar".

De auteur van het Christelijk kinderboek zal alle dingen beschouwen bij het waarachtige licht van Boven, niet bij het valsche licht van beneden. In plaats van den mensch, of zelfs het kind, te stellen in het middelpunt van alle dingen, zal hij duidelijk op den voorgrond stellen het groote levensideaal van Gods eere. Niet de verheerlijking van den mensch, maar de verheerlijking van Hem in Wien en door Wien en tot Wien alle dingen zijn. In Hem leven wij, en bewegen wij ons, en zijn wij. De doorwerking van de zonde en de stuitende genezende kracht der genade moeten tot haar recht komen.

Gelijk vanzelf spreekt, is deze eisch, ofschoon eerste eisch, lang niet de enige eisch, dien we stellen. Zeer vaak reeds en in allerlei bewoordingen hebben we te dezer plaatse betoogd, dat we ook een zeer strenge keur aanleggen ter zake van conceptie, vorm, stijl, taal, illustratie, typografische verzorging. Maar wat eerst is, blijft voor ons eerst.

Dit alles klemmt nog veel meer, wij tegenwoordig het opmerkelijke feit zich voordoe, dat er allerwege een vernieuwde belangstelling ontwaakt inzake de zuiver geestelijke dingen. De geestelijke vragen bewegen den modernen mensch op dit tijdstip nog meer dan de stoffelijke en maatschappelijke. De reactie op het intellectualisme en materialisme en industrialisme zal daaraan zeker niet vreemd zijn.

Helaas staat lang niet al het statistisch materiaal ons ten dienste. Maar de cijfers van Noord-Amerika en van

Oostenrijk bewijzen zeer duidelijk, dat er aan den eenen kant veel in d e r gelezen wordt dan vroeger, doch dat aan den anderen kant er een veel grooter vraag is naar godsdienstige lectuur. Vooral voor Amerika is dit in het oog loopend. En stellig houdt een ander gegeven, n.l. dat de vraag naar technische boeken uitermate geslonken is, daarmee verband. Ten slotte kan een geweldige cultuur met een geweldige techniek de behoeften der ziel niet vervullen. De vraag naar godsdienstige boeken is de noodkreet van de hongerende ziel.

In onze onrustige tijden komt de onrust der ziel onmiskenbaar naar voren: het gaat hier om het cardinale punt: de verhouding van den mensch tot God.

Onze kinderlectuur zou een schromelijk verzuim plegen, indien ze hiermee geen rekening hield en hiervan niet krachtig partij trok. Immers de moderne mensch is van zijn bestaanbodem losgerukt; hij heeft het uitzicht naar boven verloren. En wie het uitzicht naar boven verliest, verliest ook het uitzicht naar rondom en meest het inzicht naar binnen. Juist daarom hebben we bezwaar tegen zooveel boekjes, die den modernen geest in het gevele komen en zelfs de eenzijdige sportoverdrijving, zij het ook ongewild, in de hand werken. Juist daarom vinden we h.v. een boekje, dat een voetbal tot begin, midden en einde heeft, hoe goed ook bedoeld, gevaarlijk. Juist daarom achten we de behandeling van onbeduidende thema's, waarbij de groote levensvraagstukken, ook voor het kind, genegeerd wordt, niet alleen verapilling van energie, maar bovenal onverantwoordelijk verzuim van kostbare gelegenheden.

De moderne mensch is losgeraakt van God, los van den Bijbel, los van de Kerk, los van de oude banden der Christelijke traditie, die een Christenvolk in een Christenland als heilig familiegoed bezitten mag. Ten opzichte van de verworden levensbeschouwing, die zich alleen maar spitst op het uiterlijke, en die het innerlijke verkommeren laat, heeft de Chr. jeugdauteur een ernstige roeping. Hij moet rekening houden met de eischen van den nieuwen tijd, de oude waarheid geven in aantrekkelijke vorm, naar kinderlijke bevattingswijze niet als theorie, maar als praktijk, zóó dat de toepassing onweerstaanbaar zich opdringt bij de jonge lezers en lezeressen. Hij moet het den kinderen duidelijk maken, dat de mensch losgeslagen rondloberend, weer ankeren moet op den eenig betrouwbaren rotsbodem, Jezus Christus. Het levend geloof in den levenden Christus naar de Schrift alleen geeft de oplossing van de levensproblemen en de verzadiging van den levenshonger.

In dit alles liggen actuele motieven voor onze Christelijke jeugdlectuur.

Het geheim tot de aanvankelijke oplossing van alle benarrende problemen ligt in de leuze: We moeten TERUG! Terug tot God en Zijn Woord, tot zijn Wet en zijn Wil. Terug tot de ordinantiën. Dat brengt ook voor het maatschappelijke leven nijpende eischen mee: we moeten terug tot het „Vrees God en eer den Koning", terug van den uitbundigen wereldzin en de wereldgelijkvormigheid naar de sobere strakheid van het Kruis. Terug van het valsche vrijheidsideaal van socialisme en bolsjewisme naar de gebondenheid aan Gods eisch, die bekeering en behoud beteekent. Er is geen geweldiger vooruitgang dan zulk een teruggang. Het schijnt een nederlaag, maar 't is een victorie. Het schijnt levensverarming, maar het is levensverrijking.

Dezer dagen vroeg mij een lezer van ons blad iets te zeggen omtrent de eischen voor kinderlectuur. Ik kan hem geen beter antwoord geven, dan dit artikel ter lezing en ter overweging hem aan te bevelen.

C. T.

GEESTELIJKE ADVIEZEN

Oprecht berouw over de zonde.

III.

De opmerkingen in ons vorig nummer over de ontoereikendheid en de onvertrouwbaarheid van ons verstand ten opzichte van God en goddelijke dingen hebben ons den weg vrij gemaakt voor de beantwoording van de vraag die ons bezig houdt: of het verstandelijk en logisch niet-kunnen-berekenen van de verhouding tusschen den eeuwigen en onveranderlijken Raad en het soeverein en allesomvattend voorzienig bestel onzes Gods aan den éenen kant — en onze zedelijke verantwoordelijkheid en de schuld der zonde aan den anderen, niet alle oprecht en innig berouw uitsluit.

Want die algemeene opmerkingen gelden ook en met name ons vraagstuk. En de toepassing ligt zóó voor de hand, dat ik meen die gerust aan den vrager en aan onze overige lezers te kunnen overlaten.

Laat ons nu het antwoord zoeken op de gestelde vraag.

Daarvoor beginnen we nu eens niet met redeneeren; en óók niet met het aanvoeren van uitspraken der H. Schrift — maar met wat méér afdoend is dan de eerste en menigeen allicht sterker toespreekt dan het laatste: met de ervaring.

„Denk daarbij in de eerste plaats aan wat alle berouw over het kwaad bij ons veronderstelt: het besef van onze volle verantwoordelijkheid voor ons zedelijk handelen, zooals het zich laat gelden in het geweten. Want dit juist is het merkwaardige in die innerlijke stem die we het geweten noemen, dat ze niet maar

vonnis spreekt over onze zondige gedachten, woorden en daden, zonder méér; maar dat ze onder het vonnis over al wat we zondigs bedreven ook ons-zelfen, ook onzen persoon beslist. Het spreekt behalve één: „dat is uw daad", ook een „en gij zijt de man die haar deed".

Het geweten imputeert; het legt ons op de verantwoordelijkheid voor — en de schuld van alle zonde, die we begaan. En het doet dat met een kracht en een autoriteit waarop al onze pogingen, om de verantwoordelijkheid van ons te werpen, afstuiten als rieten pijlen op een muur.

Zelfs Kains en Judassen zien geen kans om aan het gericht van dezen inwendigen rechter te ontkomen, en als ze die ontkoming zoeken in zelfmoord, verhaasten ze slechts zijn absolute voltrekking.

„Geheim van deze onontkoombaarheid aan 't gericht der conscientie is, dat het een zelfgericht is.

't Is niet de stem van een ander die we in ons geweten hooren. Het is onze eigene. Het is in de vierschaar van ons eigen zedelijk bewustzijn, dat we bezwijken, zoo vaak als ons geweten ons aanklaagt. En dat zedelijk bewustzijn komt op uit de zedelijke besefen die niemand minder dan de hoogste Weigever en Rechter, bij onzen val in zonde voor vernietiging bewaarde, en die Hij voortgaat zonder ons en tegenover ons in stand te houden.

Geven we nu een oogenblik volle aandacht aan het feit, dat naast dit besef van onze zedelijke verantwoordelijkheid — en niet minder krachtig en onverwoestbaar — in ons leeft het besef van een soeverein, alle menschelijk doen en alle aardisch gebeuren bepalenden goddelijken wil — dan ontmoeten we op den bodem van ons zieleleven, naast elkaar en zonder dat het een het ander verdringt, wat ons verstand nooit in zijn harmonische eenheid schouwen of ook maar benaderen kan.

Maar zoo weinig als in onze onmiddellijke besefen Gods alles bepalende wil en Zijn alles beheerschende voorzienigheid onze zedelijke verantwoordelijkheid voor onze daden, uitsluiten — evenmin kunnen ze uitsluiten oprecht berouw over de zonde, of zelfs daaraan in den weg staan.

Want waar het besef van zedelijke verantwoordelijkheid aanwezig is, daar is ook plaats voor berouw, hetzij dan als het zelfzuchtige berouw van een Kain of Judas, dat in het eeuwige verderf drijft, hetzij als de droefheid naar God, die een onberouwelijke bekeering tot zaligheid werkt.

En zoo leert het dan ook de ervaring. Naast voorbeelden van het berouw dat de wanhoop en den dood in de armen drijft, staan er in de Heilige Schrift, Gode zijn dank, óók van oprecht en innig berouw, dat door de poort der verootmoediging leidt, tot de zalige ervaring van Gods vergevende genade in onzen Heere Jezus Christus.

„Denk aan David, zooals we hem in Psalm 51 in 't verbrijzelde hart zien — aan Petrus, na zijn verloochening van den Meester, en aan zooveel anderen.

Anderen — ook buiten de Schrift.

O, daar is — Gods genade zij geloofd! — een onmetelijke wolk van getuigen voor de mogelijkheid van oprecht berouw over de zonde, in de ontelbare schare die hun kleederen hebben gewassen in het bloed des Lams. Want het bloed der verzoening bedekt slechts het altaar, waarop de offerande van een verbroken en verslagen geest den Heere wordt geboden.

Is 't niet merkwaardig, dat de Heilige Schrift met gelijken nadruk voor alle menschenooren uitroept en den eeuwigen en vrijmachtigen Raad Gods en de volle zedelijke verantwoordelijkheid des menschen? Daar is geen boek ter wereld, dat tegenover alle pogen om haar weg te werken, de zedelijke verantwoordelijkheid des menschen, de schuld der zonde met zulk een niets-sparende strengheid handhaaft, als onze Bijbel.

En daar is evenmin een boek, dat met zulk een vlammeende geestdrift, tegenover alle inbeelding van 'tschepsel, voor de soevereine Opperhoogheid Gods opkomt.

Hoe hij dat kan? Waarin hij het recht daartoe vindt? en hoe hij het een met het ander rijmt? De Bijbel doet geen poging om zich bij ons te rechtvaardigen.

Hij laat zich niet voor de vierschaar van ons „verstandelijk en logisch" denken ter verantwoording roepen.

Natuurlijk niet, want de Bijbel is het Woord van God.

Eg hoe zou God zich ter verantwoording laten roepen door Zijn schepsel?

Dat Hij de eenheid ons niet openbaarde van wat ons tegenstrijdig schijnt, bewijst, dat het inzicht in die eenheid boven onze tegenwoordige bevattings zou gaan.

En als het vrouwen in Zijn wijsheid en liefde ons hier niet blijkmoedig in doet berusten — dan zou ons nog het besef, dat het menschen, die hun eigen verstand hebben verduisterd door hun hart aan God te onttrekken, weinig voegt, om over de beperktheid van hun weten en van hun kunnen-weten, zich te beklagen.